

L 453

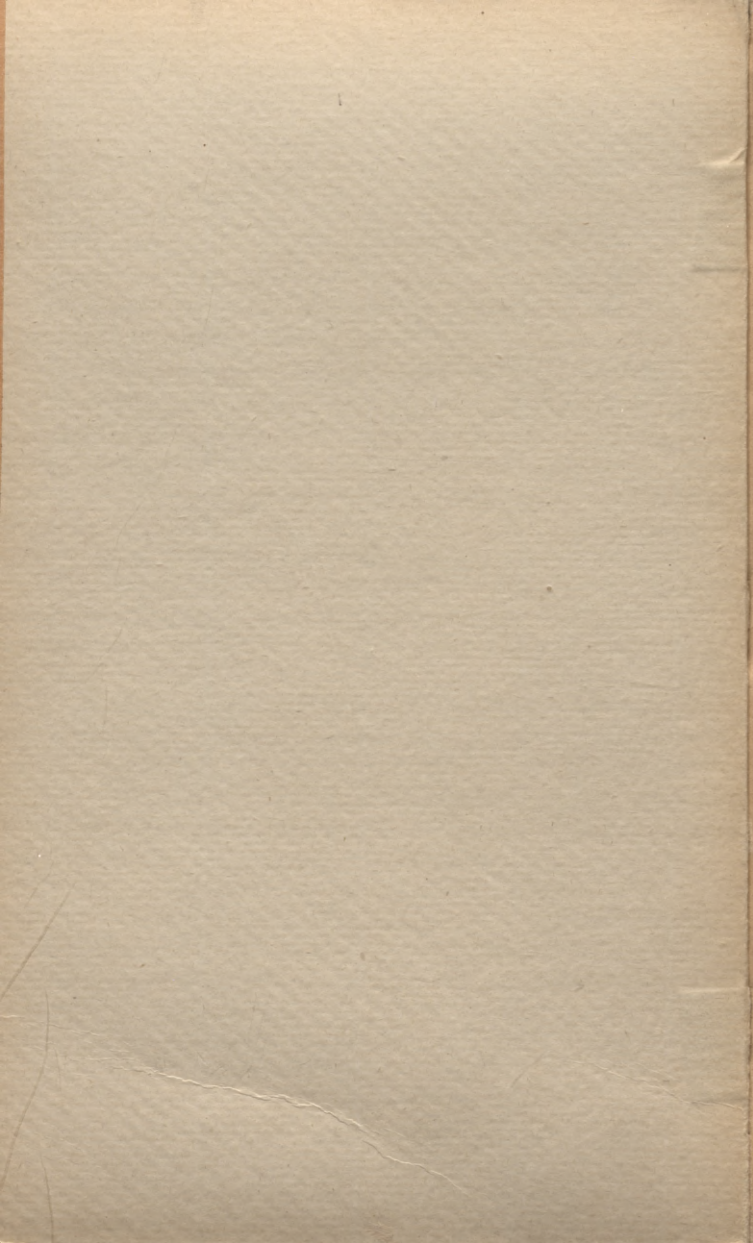
FR. ĀBOLS
ĀBECĒ

MĀJAS BĒRNIEM

J. ROZES APĢĀDĪBĀ, RĪGĀ, KRĪŠJĀNA BARONA IELĀ № 5

74
L 459

182
Dudal
L
4

FR. ĀBOLS

Ā B E C E

MĀJAS BĒRNIEM

ILUSTRĒJIS ED. BRENCĒNS

RIGĀ, 1928.

J. ROZES APGĀDIBĀ, KRIŠJĀŅA BARONA IELĀ 5

L-1

L. V. B.

in. ~~224705.~~

0306042310

J. Rozes grāmatu spiestuve,
Rīgā, Kr. Barona ielā № 37.

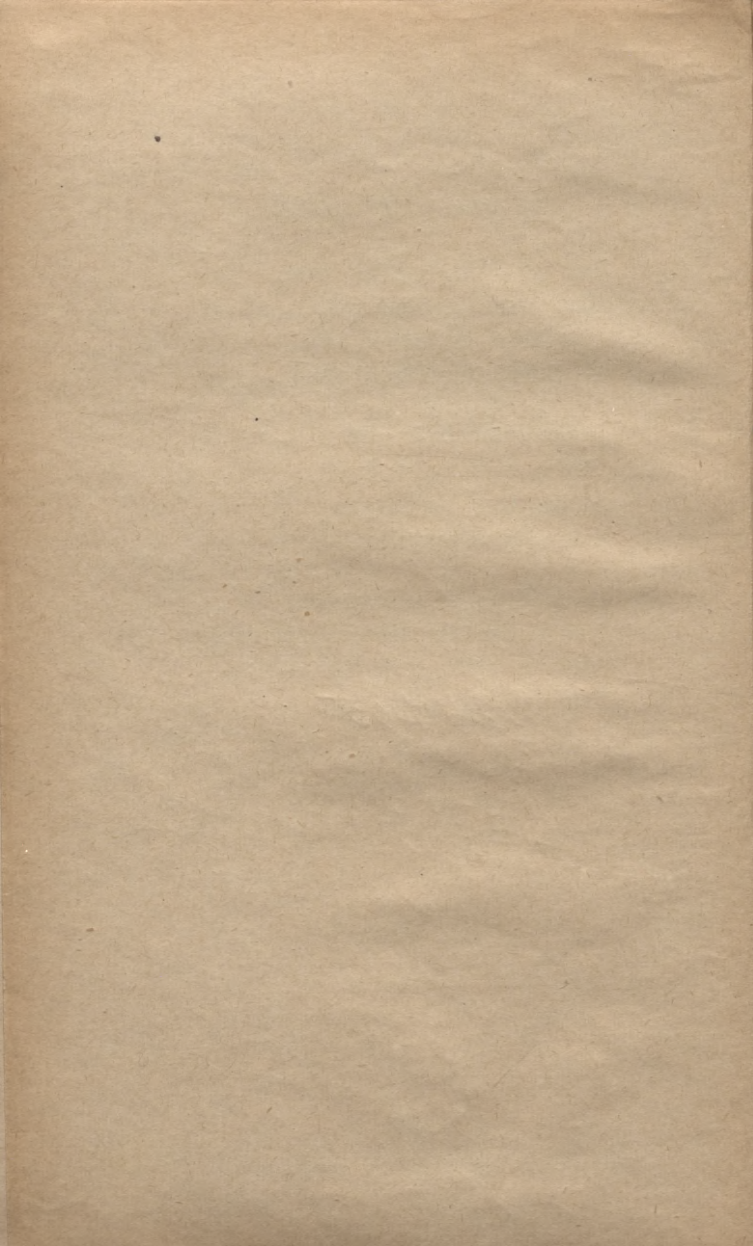
Mazais burtnieks.

Lai tas mednis paliek kokā,
Man trīs zaķēni jau rokā.
Vai jūs zināt, kā tos sauc?
— Burti! kuŗu traki daudz.

Tikko grāmata ir vaļā,
Saucu viņus balsī skaļā,
Pēdas naski dzenu tiem
Kā pa rasu zaķēniem!

A un E un U tiem vārdā,
Vai tur iznāks „acs“ vai „bārda“,
Kad tos vēlāk rindā liks —
Darba pilnas rokas tiks!

H. Dorbe.

ALFABETS

A a	A a	B b	B b
C c	C c	Č č	Č č
D d	D d	E e	Ʒ e
F f	F f	G g	G g
G g	G g	H h	H h
I i	I i	J j	J j
K k	K k	K k	K k

L l Ll . L̇ l̇ Ll̇

Mm Mm Nn Nn

Ṅ ṅ Ṅ ṅ O o O o

P p P p R r R r

Ṙ ṙ Ṙ ṙ S s S s

Š š Š š Z z Z z

Ž ž Ž ž T t T t

U u U u V v V v

i, i-ī, i-ī, i-ī.

u

uū, uū, uū!

na, na!

nu, nu!
na, nu!

m

mū, mū!

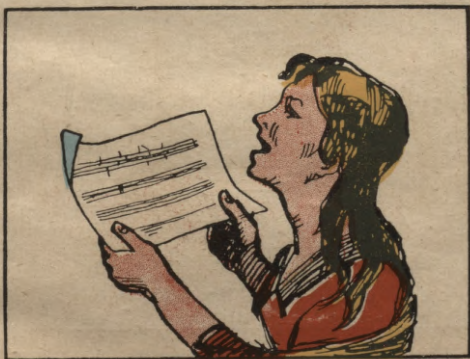
mi-au, mi-au!

au, au! mi-au, mi-au!
na, nu! ami: nu, nu!

I

la, la, lā!

aila, aila!

anna: la, la, la;

mamma: nu, nu, nu.

e

mē, mē!

ne, nē!

auni.

auni mani; auni melni;

auni: me, mē!

anna: la, lā! le, lē! mamma: u, ū!

S

M m

M m

mamma lasa.

A a

A a

anna lasa.

mēs lasām.

mamma lasa; anna lasa; es lasu;
 mēs lasām; es lasu: mani nami
 lieli; annas auns melns; mammas
 amis: au, au!

Zz Z z   **Ee** E e

Zelmiņa slima.

Zelmiņa mana mazā māsiņa. Mūsu
 Zelmiņa saslīmusi. Es lasu zemenes.
 Zemenes nesu Zelmiņai — Zelmiņa mīl
 zemenes. Es mīlu Zelmiņu.

Tt T t   **Uu** U u

Tētis.

Mēs lasām zīlītes. Zīlītes mūsu
aitiņas. Mēs nesam zīlītes tētim. Tētis
taisa mums no zīlītēm mantiņas. Mūsu
tētis labs.

Gg G g   **Nn** N n

Gani.

No zīlītēm tētis taisa aitiņas. Tās manas aitiņas. Manas aitiņas zaļas, mammas aitiņas melnas. Tētis taisa no zīlītes sunīti Ami. Ansītis un Amis gana manas aitiņas. Ansītis un Amis mani aitu gani. Es nesu aitiņām zālīti. Ņem-ņem, aitiņas, zālīti!

O o

O o

R r

R r

Rūtiņa.

Rūtiņa rītos ceļas agri. No mammas
Rūtiņa saņem riecieni melnas maizes —
tā Rūtiņas rīta maltīte.

Ogas.

Es ganu mammiņas gotiņas. Gotiņas
ganās lēni. Es lasu ogas: zemenes un
mellenes. Es mīlu ogas.

Dd Dd **Ll** Ll

Dorītes dārzs.

Dorīte dēsta dārziņu. Dārziņam taisa augstu sētu, lai aitiņas un gotiņas dārziņu neizmīdītu. Dārziņā Dorīte ietaisa dobītes. Dobītēs Dorīte dēstīs rozes un iesēs rezēdas un magones. Rozes, rezēdas un magones drīzi ziedēs. Dorīte tad saraus ziediņus un nesīs mammai.

Cc Cc Ss Ss

Suns un āzis.

Āzis lien caur sētu dārzā. Caurums mazs, āzis nabags nu mocās: neiet ne tā, ne tā.

Atnācis suns Citrons un sācis āzi mācīt dārzā līst: dīrā sānus, rausta aiz astes.

Āzis nu sācis lūgties:

„Citron, Citron, liecies nu mierā: no-rausi drānas!“

Dorīte guļ.

Incīti, Incīti,	Caur gultas dēļiem,
Nes Dorītei miegu	Caur gultas dēļiem
Caur logu, caur namu,	Dorītei acīs.

V v V v

Vistiņa.

Vilmiņai viena vienīga vistiņa. Vistiņa Vilmiņas vienīgā manta. Viņa to visādi lutina, sargā no acīgā vanaga, no viltīgās vārnas, no ganu Vilciņa un ēdina vārītiem graudiņiem. Ziemu Vilmiņa novieto savu vistiņu siltā aizvēnī. Vistiņa tad nezina ne vētru, ne sniegu, ne salu. Vasarū viņa var izstaigāties cik vēlas — viss sētsvidus viņas.

K k   *К к*

Turies tīrs.

Kaunies, kaunies, tu meitiņa,
Tev galviņa nesukāta!
Kā saglauda cielaviņa
Savu gludu cekuliņu.

Roka, roku mazgā —
Kas mutīti nomazgās?
Tām pašām rokām
I mutīte mazgājama.

B b B b

Brālīs un māsa.

Brālīt's man klēti dara
 Baltābola kalniņā;
 Citas meitas dubļus brida,
 Es brien' balto āboliņu.

Divi ceļi, bāleliņ,
 Kuŗu ceļu man bij iet?
 — Tec, māsiņa, to celiņu,
 Kur rasiņa nobirusi.

P p

Tupenītis.

Tupi, tupi, tupenīti,
Kas to tupu tupinās?
Kas to tupu tupinās,
Tas to ar' lupinās.

P p

Circenis.

Pele, pabāzusi purniņu no pagrīdes,
prasa circenim:

„Skripst, vai kaprālis istabā?“

„Nē, aizbrauca panākstos!“ circenis
atteicis.

Pele tūliņ izlec plāna vidū palēkāt,
paplosīties, palasīt pa plauktiem pus-
dienas paliekas.

Te pavisam negaidot pārnācis kaķis-
kaprālis, prasa circenim:

„Vai peles plānā?“

„Tur viena lēkā!“ circenis atteicis.

J j

Jājēji.

F

Ūjā, jods, ūjā, jods —
 Trīs uz viena kumeliņa:
 Juris jāja, Jānis jāja,
 Vēl mazais Pēterītis.

Jānītis.

Jāņu vakarā Jānītis jutās kā spārnos: jālasa jāņzāles, jāpušķo vārti, jāmeijo istaba, jāpin vainagi. Mājā, citu Jāņu nav, un Jānītim viss Jāņa gods. Mājinieki viņu aplīgo, joko ar viņu un smejas. Jānītis sagaida līgotājus un priecājas, kad tie viņu aplīgo.

Š š Š š

Šūpuļa dziesma.

Kuši, guli, mazbērniņ,
 Es tecēšu puķītēs;
 Es tev puķes salasīšu,
 Šūpulīti appušķošu.

Vārtu vērēji.

Lakstīgala ciemā brauca,
 Strazdiņš vārtu vērējiņš;
 Strazdiņš vārtus neatvēra,
 Atver lauka cīrulīši.

Ž ž Ļ Ļ

Grieze un paipala.

Grieze griež miezīšos,
Paipaliņa papardēs;
Grieze griež tīrus miežus,
Paipaliņa papardītes.

Laba vieta.

Kas kaitēja nemājot
Diža meža maliņā:
Pieci brieži man aرامي,
Daža stirna ecējama.

Č č Ć ć

Čigānos.

Čigu, čagu zaķīt's lēca
 No krūmiņa krūmiņā;
 Tā čagoja čigāniņi
 No ciemiņa ciemiņā.

Stērste.

Tupi, tupi, čurni, čurni,
 Stērstiņ, ceļa maliņā;
 Tupēdama, čurnēdama,
 Sagaidīsi vanadziņu.

Dz dz

Dzilna un dzērve.

Dzilna kļiedza, dzērve kļiedza
 Mūs' ezera maliņā:
 Dzērve kļiedza dūņu upes,
 Dzilna dzedras vasariņas.

Žagata.

Žagatiņa žadzināja,
 Grib vanaga sieva būt —
 Īsi spārni, gara aste,
 Nevar līdzī lidināt.

DŽ

Dadži vien, dadži vien
 Aug bāliņa tīrumā:
 Kas kaitēja dadžiem augt —
 Bāliņš seklu vagu dzina.

Zīle brēca ozolā,
 Es zīlīti džidžināju,
 Es zīlīti džidžināju,
 Lai teic manu arājiņu.

F f

F f

Mazais fotografs.

Mamma paņēma reiz Fricīti līdz pie fotografa. Tur Fricītis noskatījās, kā fotografs strādā. Fricītim nu arī gribējās fotografēt. Viņš sadabūja nelielu kastīti — tā lai būtu viņa fotografa aparats. Tad viņš uzrakstīja uz baltas papīra lapas lieliem burtiem: „Foto“. Lapu viņš piestiprināja virs raibā Flokša būdiņas ieejas — Flokša būdiņa lai būtu viņa foto-darbnīca. Nu Fricītis pasauca mazo Frīdu, nosēdināja zālītē un teica:

„Sēdi rāmi, es tevi fotografēšu!“

Bet raibais Floksis noskatījās Fricīša darbā un luncināja asti, itkā gribētu teikt:

„Redzēs gan, kas tev tur īsti iznāks!“

H h H h

Saruna pa tāļruni.

Herberts ar Hermani uztaisīja tāļruni. Tā bija pavisam vienkārša lieta: puisēni paņēma gaŗu pavedienu, piesēja tam katrā galā pa apaļai cibai, un tāļrunis bija gatavs.

Zēni nu nostājās katrs savā istabas kaktā un pielika cibas pie auss.

„Hallo!“ Herberts sauca.

„Hallo!“ Hermanis atsaucās.

„Hallo! Kas runā?“ Herberts prasīja.

„Hermanis!“ Hermanis atbildēja.

„Šeit — Herberts! — Vai zini, Herman, ko! Atnāc šovakar pie manis — ceļosim uz Hamburgu.“

„Uz Hamburgu! Kur tas ir?“

„Es nezinu... Bet tu laikam zini?“

„Es arī nezinu!“

„Ha-ha-ha!“ abi zēni reizā iesāka smieties.

Kā tur lai nesmejas!

I i I i

Sērdienīte.

Sveša māte sērdienei
 Sviedin svieda villainīti.
 Saņem mīļi, sērdienīte,
 Zinies grūti pelnījusi.

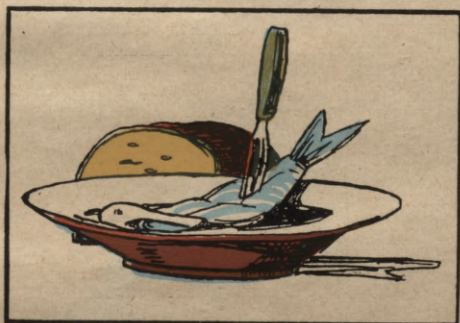
Ienīsto suņi rēja,
 Iemesto vilnis nesa;
 Tā ir mani grūtdienīti,
 Visi ļaudis niecināja.

Ģ ģ Ģ ģ Ķ ķ Ķ ķ

Ļ ļ Ļ ļ Ņ ņ Ņ ņ

Ŗ ŗ

Ŗ ŗ

Silķīte dziedāja
 Dziļā jūrā,
 Zvejnieka dēliņa
 Gaidīdama;
 Reņģīte pati
 Tīklā nāca;
 Lasis, gudrinieks,
 Aizlipoja.

Vilka kūmās.

Vilciņš zaķi aicināja	Ja dabūšu skroderīti,
Sava bērna godībās.	Kas pašuj kamzolīti,
— Iešu, vilciņ, neliegšos,	Kas pašuj kamzolīti,
Ja dabūšu skroderīti,	Kuplu cauņu cepurīti.

Tautas dziesma. 1

Zirgs un vilks.

Reiz vilkam dikti gribējies ēst. Saticis zirgu.

„Zirdziņ, es tevi ēdišu!“

„Ko tu mani ēdīsi, man jau nagla pakajkājā.“

„Es izraušu!“

„Rauj, rauj, ja vari!“

Vilks līdis zirgam klāt naglu raut, bet zirgs kā spēris, vilks gatavs gan.

Tautas pasaka.

Vilks un lapsa.

Vilkam liels brīnumiņš,
Lapsai zīžu kažociņš.
— Kas tev kaiš, jēru zagli?
Tas man mātes nopelnīts.

Tautas dziesma.

Lapsa un gailis.

Lapsa, noķērusi gaili, nes mutē. Meita kliedz:
„Ā re', lapsa nes gaili, nes gaili!“
Gailis saka lapsai: „Muļķe, atsaki meitai: vai tev kāda daļa, ka lapsa nes gaili!“
Lapsai prāts rūgst vien uz meitu, tā tūliņ: „Vai tev kāda daļa?“
Bet kamēr mute ar meitu ēdas, tikām gailis spulgts!
no zobiem ārā, kokā augšā.
Ej nu tukšā, vistu zagle!

Tautas pasaka.

Gailītis.

Cibu, cabu, cābulīti,
 Ko tu vedi vezumā?
 — Sievu vedu, bērņus vedu,
 Pats tecēju kājiņām.

Tautas dziesmas.

Ziemas saruna vistu kūtī.

Vista, no perēkļa lēkdama, klieudz:
 „Man jāiet viscaur ziemu plikām, basām kājām!
 Man jāiet viscaur ziemu plikām, basām kājām!“
 Gailis, vistu izbārdams, saka:
 „Nu kādas tad man tās pastalas! Nu kādas tad
 man tās pastalas!“

Tautas pasaka.

Kur gulēt?

Gailīt's saka visticīnai:
 Kur mēs abi gulēsim?
 Dziļa ziema, īsas kājas,
 Tāļu salmu gubenīt's.

Tautas dziesma.

Sīļa dziesma.

Kad sīlis rudeni graudus paēdis, tad tas uz labības
 gubām tupēdams brēc:
 „Akots! akots!“
 Pavasari, kad nekā vairs nav uz laukiem ko knābāt,
 tas vēl uz mēslu gubas uzmeties, priecīgi lielās:
 „Pankoks, pankoks!“

Tautas pasaka.

Nav ko dziedāt!

Citi putni sīli rāja,
 Kāpēc sīlis nedziedāja.
 — Stulbi, akli, ko dziedāšu:
 Prauli vien vēderā!

Tautas dziesma.

Grieze.

Grieze notecējusi pie ganiem dziesmas klausīties. Bet tiem bijuši briesmīgi nikni suņi — tik, tik paspējusi vēl iebēgt rudzu laukā. Te nu grieze ņēmusies suņus apdziedāt:

Briest rudzi, briest mieži,
 Briest visa labībiņa,
 Briest visa labībiņa,
 Lai netika sēnaliņu:
 Lai tie suņi nebarojas,
 Lai tie mani nenorēja.

Tautas pasaka.

Kā iegūt lokanu valodu.

Šūpo mani, māmuliņa,
Vālodzītes šūpulī,
Lai es loku valodiņu,
Kā locīja vālodzīte.

Tautas dziesma.

Kā sliņķim dažkārt iziet.

Visi putni palīdzēja Daugavu rakt. Vālodze vien slinkoja. Viņa tupēja koka zarā un svilpoja. Citi putni nu nosprieda, ka vālodzei nav brīv no upes dzert. Viņa drikst dzert tikai rasu no koku lapām. Tāpēc vālodze vēl tagad kliedz, lai lietus lītu.

Tautas pasaka.

Sliņķis.

Gulēdams ieraudzīju
Plauktā gardu kumosīņu;
Ejiet, rokas, paņemiet,
Mute gardi apēdis!

Tautas dziesma.

Pielikums.

A a   **B b**   **C c**   **D d**   **E e**   **F f**
 A a   B b   C c   D d   E e   F f

G g   **G ģ**   **H h**   **I i**   **J j**   **K k**
 G g   Ģ ģ   H h   I i   J j   K k

K k   **L l**   **L Ļ**   **M m**   **N n**   **N ņ**
 K k   L l   Ļ ļ   M m   N n   Ņ ņ

O o   **P p**   **R r**   **R ŀ**   **S s**   **Dz dz**
 O o   P p   R r   ŀ ŀ   S s   Dz dz

Sch sch   **Dsch dsch**   **S šs**   **Sch sch**
 Š š   Dž dž   S š   Š š

T t   **Tsch tsch**   **U u**   **W w**
 T t   Č č   U u   V v

Raka sweesta maiše.

U, b, c, d —

Rakis lehza smehdē,
Sweesta maiše soboš;
Behrni skrehja nopakat,
De drupatschas nedabuja.

Tautas bšeefma.

Selta atflehga.

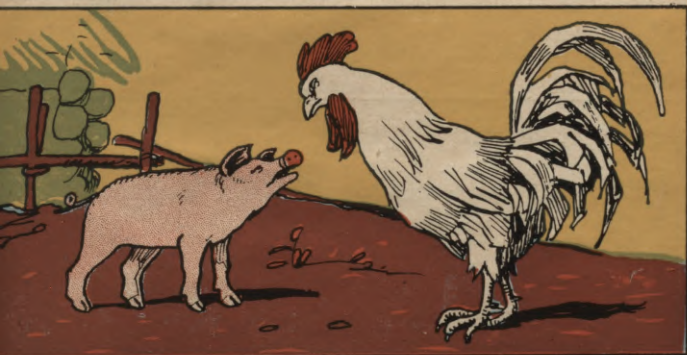
Weenâ aukstâ, aukstâ seemas deenâ weens sehns brauza meschâ malku ziršt. Winsch, nabadšinsch, dikti bija nosalis. Ko nu daris? — Sadomaja sneegu nogruhšt un uguni uškurt, kur šafilditees. Nu, un sneegu rakdams — ko domajat — winsch usrata selta kasti.

„Pag’,” winsch domaja: „kur kaste, tur ari atšehgai wajaga buht”.

Un nu mekleja atflehgu. Par labu laiku atrada gan atflehgu — nu flehgs walâ . . .

Gaidīsim tad nu, kad vīnšch atšlehgs, tad redsēsīm,
 kas tur labs eētšchā buhs.

Tautas pajaka.

Pagalmā.

Leels pulks baltu ņīwenīnu ņpeblejās laidara preekščā.
 Weens, atščķībrees no ziteem un peegahjis pee gaila, ņka-
 tijās tam azīs, it kā gribetu teikt:

„Pag', es gribu ņinat, kas tu tabds ihsti eņi?“

Bet gailis jau tureja dōdamo gatawu, un wīna gihmī
 bija noprotamas ņčahdas domas:

„Man tā leekas, ka wajadšēs dot tew pa ņmezeri —
 zitatā ta leeta wis nepabrees.“

Un gailis ar' īspildīja to — meta reī ņīwenam; bet ņī-
 wens paņmebjās un danzenīski ween aiņskrehja pee ziteem.

Dotu Utis

Žubkas preeki.

Žubka preeka newareja,
 Žīwenini rikščeem tek;
 Rā tee rikščeem netezēs —
 Sirni zeta malinā.

Tautas džeefma.

Wilks un wezītis.

Dzihwoja reiņ wezītis ar ņawu wezeniti. Wiņa winu manta bija klībs kaķītis, pušakls ņunitis, aitīna, gotīna un gailītis. Wilks ņolijās apeņst wezīti un wezeniti. Tād wezītis atdewa wilkam klībo kaķīti. Deņz kaņda laika wilks bija atkal klābt. Nu wezītis eedewa winam pušaklo ņuniti. Tā pamaņām wezītis atdewa wilkam wiņus ņawus lopīnus.

Bet tas webl nelikās meerā. Tād wezītis noņita wilku, no-
mauza tam abdu un paņrdewa kungam. Kungs eedewa
wezītim daudņ nauņas. Paņ ņo nauņu wezītis nopirka ņew
jaunu gotīnu, miņkņtu aitīnu, gudru ņuniti, miņligu kaķīti un
muņigu gailīti.

Tautas paņaka.

Wilku maņtes beņņas.

Wilku maņte gauņņi raud,
 ņemabk beņņni ņtabulet;
 Laņziņņam diwi deņli,
 Abi leeli drawineeki.

Tautas dņeeņma.

Ļabzis un pele.

Reis labzis ņaķehris nebehdigu peliti. Pelite nu luhgusees, lai palaisĉot ņĉo waĶā. Nelaimes gadījumā ņĉi winam palihĉĆĉot.

Āar taĉdu palihĉĉibu labzis paņmehjees ween, bet peliti tomehr palaidis.

ĀehĶ kaĉda laika labzis ņapinees medneeka Ķilpās Ćan tas karpijeas, Ćan pleĶĆees, waĶā fikt tomehr naw waĶejis. Ćad atĶkrehĶuĶi ta pati pelite, kuru labzis toreiĶ bija paĶĉehloĶis. Ta paĶgrausuĶi kaĉdu Ķilpu. Ćā wina paĶlihĉĶeĶuĶi labĶim nelaimes briĉĉi.

Ķautas paĶata.

Darba wiĉrs.

ĶaĶit's ara tibrumā,
Ķĉagatiņa briĉniĶās.
Ķo briĉnees, ņĉagatiņa,
Ķā wiĉram ĶaĶtraĉdā.

Ķautas ĉĶeĶma.

Wakara džeefmina.

Atvelz, pelite,
 Behnam meedšiu
 Zaur klehti, zaur namu,
 Zaur istabiu,
 Zaur krabšns zaurumu,
 Ēa kaķis neredš.
 Klufini, klufini,
 Weegliņi, weegliņi,
 Dakulās eetinufi,
 Ēelez bebrniņam
 Šchubpuļa galā.

Tautas džeefma.

LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0306072310

NOV 2 1928

NOV 2 1928